

λῆσιν νὰ καταβάλῃ πᾶν πρόσκομμα πρὸς τὸ ἰδεῶδες
ὃ ἐφρανόσθη διὰ τὴν ἀγαπητὴν του Ἑλλάδα».

Στὸ Μεσολόγγι χρωστοῦμε καὶ τρίτο μεγάλο ἄν-
την. Ἴσως τὸ μεγαλύτερο. Δὲν τότε νοματίζω· ὅλος ὁ
κόσμος τὸν ἐννοεῖ, ἢ ἔπρεπε.

Τὸ σπῆτι ὅπου γεννήθηκε ὁ Δεληγιώργης εἶναι πα-
λιὸ μικροῦτοικο σπιτάκι, ἐποθέτω καλούτσικο τῆς ἐ-
ποχῆς του, ὅπου ὡς στὸ θάνατό της κατοίκησε ἡ ἀ-
δερφή του ἡ κ. Δροσίνη, μιὰ ἀπὸ τίς κυρίες τῆς φα-
μίλιας του, πού ἡ κ. Λιδωρίκη (σελ. 385) φεῖ ὀνομά-
ζει «γυναῖκες πάσης ἀρετῆς καὶ ἀρχὸν συντηρητικῶν
καὶ ὑπερόχων». Ἐκεῖ στάθηκαν μερικά λεφτά καὶ ἀ-
ναπόλησα γιατί ἀπὸ τὴν ἢ μοιραία ἐθνικὴ καταδίκη, πού
οἱ μεγάλοι μας ἄντρες—ὁ Ὀθωνας, ὁ Καποδίστριας,
ὁ Λομβάρδος, ὁ Δεληγιώργης, ὁ Τρικούπης, ὁ Βενι-
ζέλος — σπρώχνουνε μὲ κόπους καὶ μόχθους τὸ ἔ-
θνος πρὸς τὴν ἔψη, καὶ ἐκεῖνο «ἀπὸς ἔπειτα πέδονδε
κινδυνεύει» ὅπως «ἄλλας ἀναιδής».

Στὴ Λέσχη τοῦ Μεσολογγίου κρέμονται οἱ εἰκό-
νες τοῦ Δεληγιώργη καὶ τοῦ Τρικούπη. Ξεσηριαμένες
ἀπὸ φωτογραφίες, μιᾶς οὖνε, μιὰ ἡ δουλιὰ εἶναι χον-
τροκόπη πάρα πολὺ.

Τὸ Ξενοδοχεῖο, ὅπως βοῦναι ἔπειτα καὶ τοῦ Ἀγρι-
νίου, εἶναι ἔλεεινὸ. Ἀκατάστατο, σαθρὸ, ἀμελεῖμένο,
καὶ μιὰ τσαποποσύλα πού ὑπερετεῖ. Ἔχει ὁμως μιὰ ἀ-
ρετὴ πᾶντα στὴν Ἑλλάδα, πὼς ὁ ἀτόπατός του εἶναι
ἀνθρωπινός. Τὸ σύστημά του εἶναι ἀπωχαιωμένο, μὰ
καλύτερα ἔτσι παρὰ τὰ καινούργια συστήματα πού δὲ
λειτουργοῦν παρὰ μολύνουν. ὅπως εἶναι καὶ ὅλων τῶν
ἐλληνικῶν ἡγετην. μὲ ὅσα, ἐγὼ τοιλάχιστο, ἔτιχε
νὰ ταξιδεύω.

(Συνέχεια)

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΕΞΥΨΩΣΗ

Ἐνα ἄλογο σοῦ γράφτηκε νὰ κυνηγᾷ, κερδιά,
πού χλμιντρῶ λές καὶ μεθ' ὅτ' ἴδιο θόρυβό του
τρέχει σὰ φλόγα τὴν αἰγὴ, σὰν ἴσκιος τὴν βραδιά,
καὶ σὺ παίρνεις γιὰ δρόμο σου τὸ δρόμο τὸ δικό του.

Ἐνα ἄλογο πού ὁ πόθος τους λές κ' εἶναι δῶ στὴ γῆ
νὰ φτάσει μέσ στα πέλαγα τὸν ἥλιο πού ψηλώνει,
καὶ πού συχνὰ τὰ μάτια σου τὸ βλέπουν τὴν αἰγὴ,
ἔνα μὲ τᾶσπρα σύγνεφ' τὴν φλόγα νὰ ζυγώνει.

Ὁ πόθος του καὶ ὁ πόθος σου φλόγες μιανῆς φωτιάς,
ἡ δίψα σου κ' ἡ δίψα του πρὸς μιὰ πηγὴ τραβᾶνε—
καράβι σ' ἴδια θάλασσα πού τὰ χτυπάει ὁ νοτιάς
καὶ τὸ τᾶξιδι ποῖκοιαν πιστὰ ξανόχρυσον.

Τὴ μεγαλόπρεπὴ σου ὁρμὴ νὰ κόψει, ποῖός μορεῖ;
ξαίρεις πὼς εἶναι φάντασμα καὶ ἄλογο μπροστάσου,
μὰ γιὰ νὰ φτάσεις τᾶψταστὸ πού τὴ φύση σοῦ στερεῖ
νὰ πλάσεις δὲν ἐδίσταξες τὸ μῦθο τοῦ Πηγάσου!

Τ. ΜΑΛΛΑΝΟΣ

Ο ΚΛΗΡΩΤΟΣ

Στὴ «Φοιτητικὴ Συντροφιά»

Μιὰ ἔνοια, μιὰ ἀνησιγία τὸν βασάνιζε τώρα τε-
λευταία. Πάντα σκεπτικός, συλλογιμένος, ἀνόρεχτος.
Καὶ ἡ δουλιὰ δὲν μπορούσε νὰ βῆνει μπρός, γιὰ τί-
ποτα δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰ σκεφτεῖ. Τὸ εἶναι του τὸ
βλεπε νεκρωμένο.

Τὴ χρονιά ἐκεῖνη εἶταν νὰ πᾶει στρατιώτης. Κι
αὐτὸ τὸν εἶχε ἀλλάξει τόσο, τὸν εἶχε ρίξει σ' αὐτὴ τὴ
μάχη ἀπελπισία. Τὸ στρατιωτικὸ γι' αὐτόν δὲν εἶ-
ταν ἕνας χωρισμός ἀπὸ τοὺς δι' αὐτὸν, μιὰ μεγάλῃ
ἀγγαρία. Ὡ, ἂν εἶταν αὐτὸ μόνο! Στὸ διάβολο...
Αὐτὸς στὸ στρατιωτικὸ ἔβλεπε μιὰν ψυχικὴ νύκτα, ἔ-
ναν πνευματικὸ ὕπνο. Ἐναν πολὺχρονο ὕπνο, πού δ-
ταν θὰ ξύπναγε, θάβλεπε τὸ καρδιὴ τῆς ζωῆς, ἀπ' ὅ-
ποιον τὸν εἶχαν βγάλει μὲ τὴ βία, νάρμενιζε μακριά,
τόσο μακριά του, πού μόλις νὰν τὸ ξεχωρίζε στὴν
πλατεῖα θάλασσα τοῦ κόσμου. Καὶ θὰ ξύπναγε κεῖ,
μοναχός, σὰ ναυαγός σ' ἐρημικὸ ἀκρογιάλι. Θὰ γυρί-
ζε στὸν κόσμο ξένος καὶ ἀγνώριστος. Ἀχ, αὐτὸς ὁ ἔ-
πνος! Γι' αὐτόν εἶταν σὰν ἕνας ἀφανισμός, σὰ μιὰ
ἐκμηδένιση. Θὰ τὸν παρόλυνε, θὰν τοῦδενε τὰ χέρι.
τὴ στιγμὴ τῆς πρὸ μεγάλης του ὁρμῆς.

Ἐπειτα σκεφτότανε τοὺς δικούς του, τὸ γέρο πα-
τέρα του, τὴ βασανισμένη τὴ μάνα του, τὴν ἀδερφή
του. Σὲ καθενὸς τὴν ψυχὴ εἶχε νὰ σθεστεῖ καὶ ἀπὸ μιὰ
ἐλπίδα. Ὁ κουρασμένος του πατέρας θὰ δεχότανε τὸ
πρὸ δυνατό χτύπημα ἀπ' ὅλους. Θά'ντεχε τόχα; Θά-
βλεπε μὲ μιὰς τὸ λειβάδι τῆς ξεκούρασης ἀπὸ τόσο
σιμὰ του πού εἶταν, νὰ φεύγει, νὰ πηγάζει πάλι μα-
κριά του, τόσο μακριά, πού γιὰ νὰν τὸ ξαναζυγώσει
θάπρεπε νὰ περιμένει πολὺ, πολὺ ἀκόμα. Θὰν τοῦταρ-
ναν τὸ παιδί του, τὴ στιγμὴ ἴσα ἴσως πού θὰ τὸν
ξεκούραζε σὲ λίγο, τὴ στιγμὴ πού τόσο χρόνια πε-
ρῆμενε.

Ἔτσι ἔβλεπε ὁ νῖος τὸ στρατιωτικὸ. Κι ὅλ' αὐτὰ
ἀνακατενόνταν, συνεδενόνταν καὶ ἔκαναν τὴν ἔνοια, τὴ
συλλογὴ, πού τὸν ἔτρωγε νύχτα μέρα.

Τὴν εἰδησιὴ πὼς θὰ προσκαλοῦσαν σὲ λίγο τὴν ἡμέ-
ριά του, τοῦ τὴν εἶχε φέρει μιὰ Κυριακὴ ἕως ξάθε-
φός του, μέσα ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο.

Κι ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ἄρχισε τὸ μαρτύριο γιὰ τὸ
νιό. Ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ περιέμενε τὴν πρόσκλησιν
του στὸ στρατό. Τί ἀγωνία, τί καρδιοχτύπι! Ὅλα
τὸν πείραζαν, ὅλα τὸν νεύριαζαν. Καὶ περισσότερο ἀπ'
ὅλα οἱ φημεριδοπῶλες καὶ πρὸ πάντων οἱ μικροί, τὰ
λουστράκια. Ἡ συμπάθεια, πού ἔνωθε πρῶτα γι' αὐ-
τὰ, βλέποντάς τα τότε νὰ τουρτουρίζουν ἀπὸ τὸ γυῖο
καὶ τότε νὰ σκᾶνε ἀπὸ τὴν κόπια, ὅλη εἶχε γίνει τώρα
μίσος, παρὰφορος θυμὸς. Ὅσπου νὰ ξεχωρίσει ἀπὸ
τίς μερδεμένους τοὺς φωνές, ἀπὸ τὰ ξεφωνητά τους
τὰ νέα πού διαλαλοῦσαν, ἢ ψυχὴ του ἀνέβαινε σὺν
δόντια. Τί φριχτὴ πού τοῦ φαινόνταν τώρα ἡ φωνή
τους! Νὰ μπορούσε νὰ τοὺς βουλώσει τὸ στόμα, νὰ
τοὺς φωνάξει σκαμὸς! Ἀχ, πόσο θὰ ξαλάφρωνε...

— Πρόσκλησι τῶν κληρωτῶν! γέμισε ὁ ἀέρας ἐν'
ἀπομεσήμερο.

ῥιπιδέλους ! Τὸ μαρτύριο γιὰ τὸ νιό εἶχε τελιώσει.

Ἀχ...

Σύγκαρξ ὅμως ἡ μάννα του ψιθύριζε :

— Δὲν εἶταν νὰ τῶκα καὶ τοῦτο κορίτσι...

Ἔταν ὁ καινούριος βόγγος, πού ἄρχιζε.....

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΚΥΜΑ, ΦΩΣ ΚΑΙ ΜΑ'ΙΣΤΡΑΛΙ

Θάλασσα, βουνό, ἀκρογιαλὶ
καὶ ὅ,τι λαχταρᾷ ἡ ψυχὴ,
τὸ νησί μου δίνει πάλι
μέσ στο μπλάβο του ἀνθογυάλι
Κ' εἶναι γύρω του ἡ ζωὴ
κῆμα, φῶς καὶ μαϊστράλι
στ' ἀνοιξιάνικο πρωϊ.

Θάλασσα, βουνό, ἀκρογιαλὶ,
καὶ τὸ κύμα γαλανό.
Στὸ γαλάζιον οὐρανὸ
κῆμα, φῶς καὶ μαϊστράλι
κ' εἶναι βάλαμο ἡ πνοή
ἀπ' τοῦ πεύκου τὸ κανάλι
στ' ἀνοιξιάνικο πρωϊ.

Θάλασσα, βουνό, ἀκρογιαλὶ,
πεῦκα γύρω καὶ πανί
κόκκινο στὸ περιγιάλι.
Μοσκανάσα πρῶνι
στά ρουμάνια, κ' ἡ καρδιά,
σὺν ξανθῇ, ἀπλωτὴ ἀμιμουδιά,
στοῦ ἡλίου μέσα τὴν ἀγάλη.

Θάλασσα, βουνό, ἀκρογιαλὶ
καὶ ὅ,τι λαχταρᾷ ἡ ψυχὴ,
τὸ νησί μου δίνει πάλι
μέσ στο μπλάβο του ἀνθογυάλι
Κ' εἶναι γύρω του ἡ ζωὴ
κῆμα, φῶς καὶ μαϊστράλι
στ' ἀνοιξιάνικο πρωϊ.

Μούλι (Σαλαμίνας)

ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΕΙΠΕΣ

Στὴ μνήμη τῆς Ἀφροδίτης μου

Περνώντας ἀπ' τὴν πόρτα σου, δὲ σ' εἶδα
Νὰ μοῦ γελᾷς μετ' τὸ χλωμό σου προσωπάκι,
Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα μὲν ἀχτίδα
Λὲ μοῖσταιλαν· καὶ τὸ μικρὸ σου στοματάκι

Τὸ ὄγρὸ καὶ κόκκινο σὰν αἱματοσταλίδα,
Δὲ μοῦπε σὰν καὶ πρῶτα: «ἔλα λιγάκι!»
Ἔλειπες, φίλη! καὶ τῆς θλίψης ἡ σφραγίδα
Βάριζε τὸ φτωχό σου τὸ σπατάκι.

Ἀχ, ἡ ἀρρώστεια ἡ κακὴ, πού σ' ἔχει στείλει
Στὸ σκοτεινὸ τοῦ Χάρου τὸ βασίλειο,
Καὶ μένανε θὰ μ' ἀγκαλιάσει ἓνα δελι,

Καὶ θὰ κλείστουν τὰ μάτια μου στὸν ἥλιο!
Καὶ τότε στὴ ζωὴν ἐκεῖ, τὴν ἄλλη,
Περμένε με μ' ἀνοιχτὴν ἀγάλη...

Γιάννης, 21.11.20

ΑΓΓΕΛΟΣ Χ. ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΣ

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,, ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ

ΣΜΥΡΝΗ, 30 τοῦ Ἀπριλίου... Μὲ ὅλη τὴν πολεμικὴ κατάσταση, ἐδῶ, στὴ Σμύρνη, δὲν ξεχνᾶμε καὶ τὴ φιλολογία. Ὁ «Ὅμιλος τῶν Φιλοτέχνων» πού προεδρεύεται ἀπὸ τὸν ποιητὴ Ἀγγελο Σημηριώτη, μὲ τίς «Φιλολογικὲς βραδιές» του, πού μ' ἐπιτυχία ὁργανώνεται, κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Σμυρναϊκῆς κοινωνίας γιὰ τὰ γράμματα, καὶ δημιουργεῖ, μπορεῖ νὰ πεῖ καλεῖς, μιὰ πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, πού θεωρεῖται πιά ὀχι στολίδι ἀλλὰ ἀνάγκη καὶ ἡ κάθε κοινωνίας πολιτισμένης, ὅπως μπορεῖ νὰ καυχιέται πὺς εἶναι ἡ κοινωνία τῆς Σμύρνης.

Προχτές, Τετάρτη βράδι, στίς 28 τοῦ Ἀπριλίου, ὁ «Ὅμιλος τῶν Φιλοτέχνων» ἔδωσε τὴ «φιλολογικὴ» του βραδιά στὸ μέγαρο τοῦ «Λαϊκοῦ Κέντρου». Μέσα στὴν εὐρύχωρη σάλα του, γεμάτη ἀπὸ φιλοτέχνους νέους καὶ ὁμορφες Σμυρνοποῦλες, ἀπήγγειλε ὁ ποιητὴς Γιάννης Στογιάννης τὸ «Καλύδι» του καὶ ἄλλὰ τραγούδια του, ἡ δ. Μανούσου τὴ «Λήθη» τοῦ Μασίλη, ὁ λογοτέχνης Σὺλβιος κίτι δικὰ του καὶ ὁ ποιητὴς Ἀγγελος Σημηριώτης τραγούδια του. Τῆς «φιλολογικῆς βραδιάς» ὅμως ἡ ἐπιτυχία εἶταν ἡ ἐμφάνιση τοῦ Ἀθηναίου ποιητῆ καὶ ταχτικοῦ συντάκτη τοῦ «Νουμά» κ. Πάνου Δ. Ταγκόπουλου, πού τώρα βρίσκεται, περαστικός, στὴν πόλη μας ὡς ἐφεδρὸς λοχίας τοῦ πυροβολικοῦ. Τὸν κ. Ταγκόπουλο μᾶς τονε παρουσίασε ὁ πρόεδρος μας μὲ λίγα ἐνθουσιώδη λόγια, κ' ἔστειρε τὸν ἀκούσαμε νὰ μᾶς ἀπαγγέλλει ἀπὸ τὸ βῆμα, κατὰ χειρὸς ἀποδοχόμενος, ὀχράστιχα τοῦ Παλαμῆ ἀπὸ τίς «Ἐκπαιδευτικὲς» καὶ τραγούδια δικὰ του, τὴν «Ἀττική», τὴν «Ἀργὰ τὴ νύχτα», τὰ «Ἐλάτια» καὶ ἄλλα. Ἀπὸ τὴν ἡ «φιλολογικὴ» βραδιά τοῦ Ὀμίλου θὰ μᾶς μείνει ἀλησιμόνητη, ἀφοῦ εὐτυχῶς νὰ γνωρίσουμε ἀπὸ κοντὰ κ' ἓνα ἀπὸ τοὺς ταχτικὸς συντάχτες τοῦ ἀγαπημένου μας τοῦ «Νουμά».

Ὁ κ. Ταγκόπουλος μᾶς ὑποσχέθηκε, πὺς, ἂν μείνει λίγες μέρες ἐδῶ, θὰ μᾶς μιλήσει σὲ μιὰ «Φιλολογικὴ βραδιά» γὰ τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου μας ποιητῆ Κωστή Παλαμῆ.

ΣΜΥΡΝΙΟΣ

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Κόψτε μου ἐλάτια στὸ βουνό καὶ κερσιές στὸν κάμπο,
νὰ στήσω τὸ καλύδι μου, γιὰ νὰ μοσκομυρίζει,
νὰ στήσω τὸ καλύδι μου κατὰ κρη τῆς γαριου βράχου,
νὰ μὲ ξυπνᾷ τὰ κύματα καὶ νὰ μ' ἀποκοιμίζουν.
Κι ὅταν θὰ γέρονε στὸ γιαλὸ, νὰ σβήσει, τοῦ ἡλίου ἡ (σφαῖρα,

νὰ σιάζω τὸ τραγούδι μου σὲ καλαμοῦ φλογέρα
νὰ λέω γιὰ τᾶστρα, πού περνᾷ, γιὰ τὰ πουλιὰ, πού (φεύγειν,
νὰ λέω γιὰ τὴν ἀγάπη μου, πού γέρασε μαζί μου,
καὶ νὰ γροικᾷ τὰ λόγια μου συλλογισμέν' οἱ βράχοι...

Παρίσι

ΓΙΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝΗΣ